Náučný chodník Slepý vrch

Kraj:	Trnavský
Okres:	Trnava
Geomorfologická jednotka:	Malé Karpaty
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty, prírodná rezervácia Bolehlav
Prístup:	bus Dolné Orešany, kostol
Východisko:	Dolné Orešany, odbočka žltej značky z hlavnej cesty
Trasa:	Dolné Orešany – Orešianske sedlo – Slepý vrch
Dĺžka, prevýšenie:	4 km, prevýšenie 340 m
Čas prechodu:	2 h
Počet zastávok:	2
Náročnosť:	stredne náročný

Zameranie chodníka: archeologické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa vedie čiastočne súbežne so žltou turistickou značkou, prepojená je aj na modrú.

Rok otvorenia: 2015

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Občianske združenie Hradiská

Poznámka: Z Orešianskeho sedla po Slepý vrch je trasa značená len neformálnymi smerovkami.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Dolné Orešany. Obec na západnom okraji Podunajskej (Trnavskej) pahorkatiny blízko úpätia strednej časti Malých Karpát severozápadne od Trnavy. Najstaršia písomná zmienka je z roku 1235 v listine, ktorá uvádza súpis majetku panstva Červený Kameň. Po tatárskom vpáde bolo na pozvanie uhorských kráľov aj toto územie dosídlené nemeckými kolonizátormi. O rozvoj vinohradníctva v tejto oblasti sa zaslúžila Margita, dcéra nemeckého cisára Henricha a manželka Ľudovíta Štefana, kniežaťa Slavónie, ktorá dala skeletnatú pôdu pod Malými Karpatmi, podobnú pôde za Rýnom, vysadiť viničovými štepmi z Nemecka a na ich obrábanie pozvala nemeckých vinohradníkov. Hony, kde sa oddávna pestovalo povestné orešanské červené víno, si zachovali nemecké názvy, napr. Oberberg, Vorberg, Leftek, Purbeky. V roku 1736 Matej Bel v diele Notitia Hungariae spomína, že orešanské víno je lepšie od samého porýnskeho. V 17. storočí sa tu usadili habáni-hrnčiari a počas tureckých vojen Chorváti. Postupne celkom splynuli s pôvodným obyvateľstvom. Na prelome 19. a 20. storočia stáročný zdroj príjmov, vinohrady, boli zničené fyloxérou a obyvateľstvo bolo nútené vysťahovať sa, viac pestovať obilie a okopaniny a pracovať v horách ako drevorubači. Po prvej svetovej vojne sa z USA veľa vysťahovalcov vrátilo a spolu s domácimi vysadili ušľachtilý vinič rôznych odrôd od čierneho dolnozemca a portugalského červeného až po všetky odrody bieleho hrozna. V obci zriadil Prvý trnavský parný mlyn výmennú stanicu mlynárskych výrobkov za obilie (do roku 1935). Bola založená veľkopivnica, veľkosklad a veľkolisovňa vína. Neskorogotický rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie z roku 1390, jeho ohradný múr s bránou zo 16. storočia, ako aj pranier a kaplnka sv. Trojice sú národnými kultúrnymi pamiatkami.

Slepý vrch (544 m n. m.). Vrch vo výbežku Malých Karpát medzi osadou Majdan pri Lošonci a obcami Horné Orešany a Dolné Orešany obtekanom Parnou. Budujú ho druhohorné vápence, kremence a na východnom úpätí prvo- alebo predprvohorné fylity. Vo vrcholovej časti bolo v roku 2005 objavené významné archeologické nálezisko zo staršej doby laténskej s rozlohou asi 2 ha. Pochádza z 5. storočia pred n. l., a tak ide o najstaršie známe keltské hradisko na Slovensku. Až do tohto objavu sa predpokladalo, že Kelti začali naše územie vo veľkom osídľovať až omnoho neskôr. Príslušníci keltského etnika tu ťažili železnú rudu. V areáli hradiska boli nájdené kováčske a hutnícke dielne a výrobne šperkov. Hradisko zaniklo násilnou cestou, keďže sa našli hroty šípov, kopije, meče, mnoho ľudských kostí oboch pohlaví a všetkých vekových kategórií i dôkazy o pôsobení ohňa. Po obvode vrchola je zachovaná sústava valov v rôznom stupni deštrukcie.

Prírodná rezervácia Bolehlav. Chránené územie na juhovýchodných svahoch vrchu Bolehlav v strednej východnej okrajovej časti Malých Karpát nad Dolnými Orešanmi vyhlásené v roku 1988 na ochranu zachovalých lesných spoločenstiev bukovo-dubového a dubovo-bukového vegetačného stupňa na kryštalinickom geologickom podklade. Rezervácia je súčasťou chráneného vtáčieho územia Malé Karpaty (súčasť sústavy Natura 2000).

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty. Chránené územie vyhlásené v roku 1976 v troch izolovaných areáloch na väčšine územia jadrového pohoria Malé Karpaty medzi Devínom a Novým Mestom nad Váhom na juhozápadnom Slovensku. Horské územie – väčšinou náhle sa dvíhajúce z oboch susediacich nížin – s nadmorskými výškami kulminujúcimi vrchom Záruby (768 m) nad Smolenicami budujú najmä žuly, vápence, kremence, fylity a amfibolity. Nachádza sa tu osem krasových oblastí s približne 300 jaskyňami, z ktorých je jediná sprístupnená so sprievodcom (Driny) a dve neveľké (Deravá skala a Veľká pec) sú verejnosti voľne prístupné. Podstatnú časť pokrývajú listnaté lesy s bukom, dubom či hrabom, na skeletnatých podložiach tiež jaseňom, javorom horským a lipou. Miestami sa vyskytuje nepôvodný gaštan jedlý, borovica čierna, teplo- a suchomilné travinno-bylinné porasty, skalné a sutinové spoločenstvá, vzácne i rašeliniská a slatiny. Najvyššie časti najmä na obalových a príkrovových štruktúrach ako aj krasové areály sú turisticky veľmi atraktívne a frekventované. V rámci oblasti leží takmer dvadsať rôzne veľkých území európskeho významu (najrozsiahlejšie sú: Devínske Karpaty, Homoľské Karpaty, Kuchynská hornatina a Biele hory) a dva veľké areály z nej zaberá chránené vtáčie územie Malé Karpaty (obe kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Dolné Orešany – keltské hradisko Slepý vrch
2. Dolné Orešany – Slepý vrch. Najstaršie keltské hradisko na Slovensku

Dolné Orešany - keltské hradisko Slepý vrch
Tabuľa č. 1

Dolné Orešany – Slepý vrch. Najstaršie keltské hradisko na Slovensku
Tabuľa č. 2

